

bez poukazu žalovaného nic jeho šoferovi nevydávala, a že i o sporném autoplášti oznámila žalující firmě, že žalovaný plášť nechce a že nemá býti šoferovi vydán, došel k závěru, že šofér nebyl zmocněn pro žalovaného plášť objednat, takže žalující firma, vydavši přes to plášť šoferovi, jednala na vlastní nebezpečení a nemůže se domáhati zaplacení na žalovaném. Shora uvedeným skutkovým zjištěním odvolacího soudu pozbyl ovšem žalobní nárok, pokud byl opřen o kupní smlouvu, půdy, ale tím ještě nebyl vyřízen právní důvod shora ad 2. uvedený. Žalobce není sice v právu, uplatňuje dovolací důvod čís. 2 Šu 503 c. ř. s. v tom směru, že měl odvolací soud opakovati též důkaz výsledkem svědka šoféra, neboť to záleží podle Šu 488 c. ř. s. výhradně na posouzení odvolacího soudu; ani v tom směru, že prý telefonické rozhovory netýkaly se jednoho a téhož autopláště, neboť tuto pochybnost vyslovuje žalobce teprve v dovolání, takže na ni, jako nepřípustnou novotu, nelze podle Šu 504 c. ř. s. vzíti zřetele, ale právem žalobce vytýká odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení věci v tom směru, že prohlásil za nerozhodnou okolnost, že autoplášť byl na automobilu žalovaného namontován a používán, protože prý se to stalo bez vědomí žalovaného, který o plášti nabyl vědomosti teprve po návratu auta z cesty, když už plášť byl odmontován a úplně nepotřebný. Nárok podle Šu 1041 obč. zák. předpokládá, že bez jednatelství použito bylo cizí věci ku prospěchu jiného, a vztahuje se zejména též na případy, když podle smlouvy s nezmocněným jednatelem bylo plněno a když plněné věci bylo použito ku prospěchu strany, nezmocněným jednatelem zastoupené. Tu může ten, kdo plnil, žádati zpět, co byl dal, a kdyby to nebylo možno, hodnotu toho, pokud jí byl opatřen nutný nebo užitečný náklad pro onu jinou osobu. Obdobně nutno tohoto předpisu použití také tehdy, když by sice věc mohla býti vrácena, ale již ve stavu poškozeném následkem použití ve prospěch třetí osoby. V takovém případě jest nahraditi škodu poškozením vzniklou. Naproti tomu nezáleží na tom, zda stalo se použití cizí věci s vědomím či bez vědomí toho, v jehož prospěch se tak stalo. Předpisu Šu 1040 obč. zák. tu nelze použiti, protože vztahuje se jen na poměr mezi nezmocněným jednatelem a tím, jehož záležitost proti jeho vůli byla opatřena, zde tedy na poměr mezi žalovaným a jeho šoferem. Potřeboval-li šofér rezervního pláště žalobcova k jízdě do Ústí a použil-li ho ve prospěch žalovaného, byl nárok žalobcův po rozumu Šu 1041 obč. zák. odůvodněn. V tom směru však chybí v rozsudcích nižších soudů skutková zjištění, v čí prospěch nebo na čí účet jízda do Ústí byla podniknuta, zda na prospěch neb účet žalovaného; zdá autoplášť může býti ještě vrácen a oč byl jízdou znehodnocen; nebo v případě, že by nemohl býti již vrácen, jakou hodnotu měl v době použití.

Čís. 4292.

Zahájil-li dlužník spor o pohledávku, jež byla jeho věřitelem již zabavena, může ve sporu pokračovati i po jejím přikázání k vybrání, pokud se tím nedotýká práva zástavního věřitele. Musí však věřiteli ustoupiti, chce-li tento svého práva použití a jménem dlužníka ve sporu pokračovati. Žalovati jest na složení pohledávky k soudu.

**Jde o smlouvu o dílo, nikoliv o smlouvu služební, měla-li býti obstarána doprava dřeva z lesa na stanici a odeslání dráhou.
K pojmu fixního obchodu.**

(Rozh. ze dne 22. října 1924, Rv I 879/24.)

Žalobce domáhal se na žalovaném náhrady škody pro nesplnění smlouvy, jíž se zavázal žalobci dopravit dřeva z lesa na stanici a naložit je k dopravě dráhou. Pohledávka žalobcova byla dvěma jeho věřiteli po zahájení sporu, o nějž tu jde, zabavena a přikázána jim k vybrání. Procesní soud prvního stádu vyhověl žalobě potud, pokud domáhala se, by zažalovaná pohledávka byla složena na soudě. Odvolací soud k odvolání žalované napadený rozsudek potvrdil a vyvrátil námitku žalovaného, že tu jde o obchod fixní, v důvodech: Smlouva týká se dopravy žalovanou stranou zakoupeného dříví, jež přece není zbožím saisonním. V tom směru kryje se obsah §u 919 obch. zák. s příslušným ustanovením čl. 357 obch. zák. Žalovaný v odpovědi na žalobu tvrdí, že dříví teprve v lese poraženo býti musilo a proto prý on se žalobcem pevně úmluvy o odvážení dříví toho vůbec učiniti nemohl. Z toho jest patrné, že dochvilnost dopravy nebyla podmínkou smlouvy dopravní, to tím méně, že dotyčná lesní správa na žalovaném požadovala řádného placení, než-li dříví odvážeti připustila, a na to žalobce vlivu neměl.

Nevyšší soud nevyhověl dovolání žalované.

Důvody:

Zabavení a přikázání k vybrání pohledávky dlužníka má za následek, že dlužník neztrácí dispozice svou pohledávkou vůbec, nýbrž jenom potud, pokud se přiči právům jeho zástavního věřitele, zejména právu, žádati plnění z pohledávky té (§ 308 odstavec třetí c. ř. s.). Není mu tedy dovoleno, by pohledávku vybral a jí disponoval ke škodě zástavního věřitele. Dispozice, jež práva zástavního věřitele se nedotýkají, nejsou dlužníku odňaty. Může tedy i po zabavení zabavenou pohledávku zažalovati, ovšem ne k vlastnímu vybrání, nýbrž jenom složením na soudě, po přikázání pohledávky zabavené k vybrání nelze mu toto oprávnění již přiznati, ježto zákonem je svěřeno věřiteli jako mandátáři za jeho vlastní zodpovědnosti, jak vůči dlužníku, tak i vůči ostatním zástavním věřitelům (§§ 308 odstavec třetí, 310 odstavec třetí a čtvrtý ex. ř.). V tomto případě je řešiti otázku, zda dlužník, svou pohledávku zažalovavši je oprávněn pokračovati v zahájeném sporu i po přikázání pohledávky té k vybrání. Sama dovolatelka uvádí ve svém dovolacím spise, že přikázání zabavené pohledávky k vybrání je právně podobno postupu pohledávky. Postup však je zcizením pohledávky a jako důsledek postupu pohledávky, nastává i během sporu o pohledávku, nebyla by ztráta aktivní legitimace a zamítnutí žaloby dlužníka, jak dovolatelka se domnívá, naopak by tento postup dle výslovného předpisu §u 234 c. ř. s. neměl vlivu na další pro-

vádění sporu. A této zásady §u 234 c. ř. s. ve spojení se zásadami vyslovenými v §u 307 odstavec druhý a 308 odstavec třetí ex. ř. dlužno užití obdobně i v tomto případě a uznati, že dlužník, spor o zabavenou pohledávku zahájivší, může ve sporu pokračovati i po jejím přikázání k vybrání, pokud se tím nedotýká práva zástavního věřitele. Plnění zabavené pohledávky může se tedy státi jenom složením na soudě a dlužník žalobce musí ustoupiti zástavnímu věřiteli, chce-li tento svého práva žalobního ve smyslu §u 308 odstavec první ex. ř. použití a jménem dlužníka ve sporu pokračovati. Role dlužníka od té doby je vykázána do mezí §u 310, odstavec první ex. ř. a 14, 20 a 21 c. ř. s., t. j. do mezí vedlejšího intervenienta jako společníka v rozepři. Se zásadami zde uvedenými souhlasí neb aspoň jim neodporuje též literatura. Tilsch, Einfluss 1901 str. 300 lit. b), Krasnopolski, österr. Privatrecht 1910, sv. III. Obligationsrecht, str. 267 posl. odst. a násl. odst. na str. 268, Ehrenzweig, System, I. sv. Sachenrecht, 1923, str. 179 § 201 odst. II. a zajisté i Neumann, jehož se dovolatelka dovolává ve spise Komm. zur Exekutionsverordnung 1906, str. 854 posl. odst., kde na str. 855 spornou zde právní otázku (pokračování ve sporu zahájeném po přikázání k vybrání) sice neřeší, ale řeší ji ve spise Komm. zu ZPG. 1907 str. 883 k §u 234 c. ř. s. odst. 2, kde praví, že vymáhající věřitel, jemuž pohledávka byla přikázána k vybrání, uplatňuje pohledávku jménem žalobce a může i beze svolení odpůrce do sporu vstoupiti. Týž náhled zastává patrně i Schauer Die ZPO. und JN. 1897 v poznámce 1 k §u 234 c. ř. s. Z judikatury sr.: úř. sb. Nowakova nová řada čís. 962 a sb. n. s. čís. 2174 ohledně exekuce. Žalobce dlužník tedy v tomto případě ve sporu zahájeném i po přikázání k vybrání mohl pokračovati bez ohledu na to, zda procesní soud o přikázání tom věděl, čili nic, pročez uplatňovaný dovolací důvod rozporu se spisy není podstatný (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), právě tak jako v tom směru (nedostatku aktivní legitimace k žalobě) uplatňovaný dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci sporné (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Je nesporno, že mezi stranami byly v říjnu 1921 dvě uzávěrky ujednány, dle těchto převzal žalobce na sebe přívoz, naložení, zkrátka všechny práce, které jsou potřebny k tomu, aby dříví nakoupené žalovaným bylo dopraveno na stanici H., dále naložení na vagony a odeslání. Podle toho nelze o tom pochybovati, že jde o smlouvu o dílo, ježto měl žalobce obstarati dopravu dříví z lesa až do vagonů i jich odeslání, a to, jak jde na jevo z přednesu stran a zvláště z obsahu dovolacího spisu, úplně samostatně bez ohledu jako samostatný podnikatel, nikoli jako závislý pracovník (srv. Ehrenzweig, System 1920, II. sv. Das Recht der Schuldverhältnisse, § 373 odst. I.). Je tedy bezpodstatným dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s., uplatněný ve směru tvrzení, že jde o pouhou smlouvu služební, jakož i dovolací důvod neúplnosti řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) ve směru výtky, že nebyly zjištěny důležité důvody k odstoupení od této služební smlouvy (§ 1162 obč. zák.). Totéž platí o těchto dvou dovolacích důvodech, pokud jsou uplatňovány v tom směru, že šlo o obchod fixní. Že nešlo o obchod fixní, dovodil již správně soud odvolací. Ostatně nebylo před prvním soudem

vůbec žalovanou tvrzeno, ani namítáno, že by bylo přirozeno nebo v úmyslu stran, aby smluvený obchod byl obchodem fixním, by stanovená lhůta a její dodržení bylo podmínkou smlouvy. Poněvadž jde mezi stranami o obchod (čl. 272 čís. 3 obch. zák.), je odůvodněna žaloba i ohledně ušlého zisku dle čl. 283 obch. zák.

Čís. 4293.

Na obci nelze se domáhati náhrady škody proto, že zabrala byt, ani proto, že byla v nezaviněném prodlení s vyklizením bytu, jehož zábor byl zrušen.

(Rozh. ze dne 22. října 1924, Rv I 886/24.)

Žalobu na obec o náhradu škody opíral majitel domu o to, že prý mu obec nezákonným způsobem zabrala byt, že zabírací usnesení bylo nejvyšším správním soudem zrušeno a že prý obec s odevzdáním bytu byla v prodlení. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud uvedl v důvodech: Nárok žalobní jest nárokem o náhradu škody z bezprávného činu. Bezprávný čin spatřuje žalobce v tom, že žalovaná obec zabrala byt v žalobcově domě nemajíc k tomu zákonného důvodu, bezprávné opomenutí v tom, že žalovaná ani po nález nejvyššího správního soudu, kterým bylo zabrání zrušeno, neodevzdala žalobci zabraného bytu, nýbrž pustila prý se do beznadějného sporu a že dokonce ani po právoplatném rozsudku bytu hned nevyklidila, nýbrž že tak učinila teprve, byvši k tomu exekučně donucena. Podle povahy věci jest třeba rozdělit skutkový děj na dvě období, z nichž prvé začíná zabráním bytu a končí dnem, kdy žalovaná obec byla vyrozuměna o nález nejvyššího správního soudu, druhé pak následuje po tomto dnu a končí dnem vyklizení zabraného bytu Jaroslavem H-em. Ze zjištěných skutečností dospěl pak odvolací soud k těmto právním závěrům: Žalobní nárok není důvodem po právu, poněvadž, pokud jde o nesprávné zabrání bytu, obec za bezprávné činy svých orgánů neručí, stejně jakoby neručil erár za nezákonný výkon veřejné moci okresní politickou správou (§ 92 úst. listiny). Pokud jde o domnělé bezprávné opomenutí, záležející dle žalobcova názoru v tom, že obec zabraného bytu včas nevyklidila, nebyla obec podle názoru odvolacího soudu vůbec povinna, by byt vyklizovala, a byla-li přes to k vyklizení odsouzena, vyhověla povinnosti, rozsudkem jí uložené dříve, než bylo právoplatně rozhodnuto o žádosti Jaroslava H-a, pro něhož byl byt zabrán, za odklad exekuce, tedy včas, poněvadž Jaroslava H-a proti jeho vůli nesměla z bytu dříve vystěhovati. Nebyla tudíž žalovaná obec ani v tomto směru v prodlení, a kdyby tu prodlení bylo, nemohlo by býti obci přičítáno k vině, když obec dříve volné místnosti pro H-a neměla.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Uplatňovaný dovolací důvod nesprávného právního posouzení sporné věci dle § 503 čís. 4 c. ř. s. není v žádném směru oprávněným,